

Nr 53.

Av herr **Åqvist m. fl.**, *angående märkning av importerad gädda och gös.*

Under det senaste decenniet ha statsmakterna vid skilda tillfällen ådagalagt sitt intresse för jordbruket och dess binäringar. En av de binäringar, som i viss mån erhållit statshjälp för stabilisering av sitt prekära läge, är fiskerinäringen. Fiskerinäringen kan emellertid uppdelas i tre stora huvudgrupper, nämligen 1) västkustfisket, 2) ostkustfisket, 3) insjöfisket, varje grupp med sina speciella problem. De statliga stödåtgärderna ha, när det gäller fiskerinäringens avsättningsproblem, hittills helt varit avsedda som stöd och hjälp för väst- och ostkustfisket (även kallat havs- och kustfisket). Man har förbisett, att även insjöfisket arbetar under svåra förhållanden, icke minst när det gäller att försälja den fångade fisken till någorlunda bäriga priser.

En bidragande orsak till att insjöfiskarnas svåra belägenhet ej beaktats i den grad, som vore önskligt, är säkerligen det förhållandet, att statistiska uppgifter över insjöfiskets avkastning och det antal personer, som sysselsättas inom detsamma, ej föreligga senare än 1923, då statistikinsamlandet för sötvattensfisket indrogs. För de andra båda grupperna finnas årliga statistiska uppgifter att tillgå, och medan havs- och kustfisket sålunda kan åberopa yrkets svåra belägenhet genom framvisande av realuppgifter, måste insjöfiskets förespråkare i de allra flesta fall röra sig med fiktiva siffror, såvida de inte vilja återfalla till 1923 års statistiska uppgifter för insjöfisket, vilkas värde vid bedömning av den nuvarande situationen inom insjöfisket torde vara ytterst ringa.

Enligt en under senare år företagen preliminär uppskattning av sötvattensfiskets avkastning i Sverige skulle våra svenska insjöar årligen tillföra landet fisk till ett sammanlagt värde av cirka 12 000 000 kronor. Sveriges samtliga fisken beräknas avkasta cirka 35 å 40 000 000 kronor. Det rena sötvattensfisket avkastar således cirka en tredjedel av allt Sveriges fiske. Härtill bör dock anmärkas, att en stor del av kustfisket bedrivs efter sådana fiskslag, som äro att hänföra till rena sötvattensfiskar, men vilka fiskar även kunna leva och fortplanta sig i bräckt vatten. En viss del av kustfisket kan därför även räknas till insjöfisket, i synnerhet som de fiskare vid kusten, som bedriva fiske efter sötvattensfisk, beträffande fluktuationerna på marknaden med insjöfisk äro underkastade samma förhållanden som insjöfiskarna. Värdet av sötvattensfisken, som fångas vid kusterna, beräknas preliminärt till 2 000 000 kronor årligen, med vilken summa insjöfiskets årliga avkastning följaktligen bör höjas.

Det tryck, som det svenska insjöfisket för närvarande mest lider av, är

importen av gädda och gös, en import, som under de senaste åren tagit en sådan omfattning, att yrkesfiskarna vid våra stora mellansvenska fiskevatten — Mälaren, Hjälmarén, Vänern — där just fisket efter ovannämnda fiskslag beräknas utgöra huvudavkastningen, försatts i ett högst osäkert och svårt läge. Visserligen ha även tidigare samma fiskslag importerats till Sverige, men före 1925 i regel endast vid sådana tillfällen, då den inhemska produktionen ej kunde tillgodose marknaden. Numera har emellertid den importerade kvantiteten sötvattensfisk — trots att betydligt mera inhemska sötvattensfisk numera tillföres marknaden tack vare rationaliserade och moderniserade fiskemetoder — stigit till sådana mängder, att fara föreligger, att det svenska insjöfisket av dessa fiskslag under vissa delar av året helt kommer att lamslösas, såvida inte lämpliga åtgärder bli vidtagna för att reglera importen.

Av 1935 års fiskeriutredning vitsordas, att importen av färsk fisk stigit under de senaste åren. För de fiskslag, som för insjöfiskarna äro av största betydelse, har importen 1936 och 1937 utgjort nedanstående kvantiteter i kilo:

	1936	1937
Gädda	908 000	993 000
Gös	431 000	455 000
	<hr/> 1 339 000	<hr/> 1 448 000

Det bör anmärkas, att färsk fisk införes tullfritt med undantag för spillånga, varå tull utgår med 75 öre per kilo.

Den importerade sötvattensfisken saluföres huvudsakligen i Stockholm eller mellansvenska landsbygden, med andra ord, just inom det område, där fiskarna i de stora mellansvenska sjöarna sedan urminnes tider avyttrat sina fångster.

Under 1938 har dessutom förutom från Finland och Baltikum ävenledes från Holland importerats gös, som i en del fall försålts i mellersta Sverige.

En av orsakerna till importens ständiga stegring ligger säkerligen däri, att fiskhandlarna kunna betinga sig en större försäljningsavans på den utländska fisken än på den svenska. Fisken importeras huvudsakligen från Finland och Baltikum, vilka länders låga valuta gör det möjligt att till fabulöst låga priser försälja fisk till Sverige. Som exempel på hur priset på gös gått ner, huvudsakligen på grund av en tilltagande import av gös, kan nämnas, att åren omkring 1925 erhöles de svenska insjöfiskarna ett medelpris i parti för sin gös av cirka kronor 1:30 per kg. Under de senare åren torde genomsnittspriset i parti hålla sig omkring eller något under 0:90 kronor per kg. Vid flera tillfällen har utländsk gös utbudits till ett pris i parti av kronor 0:50 à 0:60 per kg i mellansvenska städer, ett pris som även svenska fiskare vid olika tillfällen måst acceptera för att överhuvudtaget bli kvitt sina fångster.

Till en början utbjöds den utländska sötvattensfisken huvudsakligast i Stockholm, men under de två sistförflutna åren har så gott som dagligen utländsk gös saluförts i hela Mellansverige, icke minst i Eskilstuna, Västerås, Örebro och Karlstad m. fl. platser, vilka liksom förutnämnda städer ligga så nära våra egna gösproducerande sjöar, att de tidigare varit centra för försäljningen av den svenska gösen. Som regel säljes också den utländska gösen under beteckningen mälmar-, hjälmar- eller vänergös, men oftast till lägre pris än vad de svenska fiskarna begära och som av dem anses skäligt med hänsyn till kostnaderna för gösens fångande. Att konsumenterna oftast trots det billigare inköpspriset äro de, som lida förlusten, betyder föga för försäljaren, då det i regel blir den svenska gösen, som får skulden för att vara av dålig kvalitet och kunden givetvis ytterst sällan upplyses om, att fisken är importerad och varit död i åtskilliga dagar, ja, kanske en hel vecka, innan den förtärdes.

Insjöfiskarnas stora önskemål för närvarande är en reglering av importen av sötvattensfisk till Sverige. Hur och på vilket sätt detta skall ske tarvar givetvis en ytterst noggrann undersökning, innan några åtgärder vidtagas. Ett sätt torde vara, att all importerad fisk på något sätt märkes, så att allmänheten vid köp själv kan avgöra, om fisken är importerad eller ej. Sådan märkning kan ske t. ex. genom att halva stjärten avklippes på varje importerad fisk eller också genom någon annan liknande behandling. Från sakkunnigt håll påpekas, att om endast allmänheten får klart för sig vilken fisk, som är svenskfångad och vilken som är importerad och alltså några dagar eller någon vecka gammal, så kommer allmänheten obetingat att föredraga den svenska. Genom ett så enkelt medel som märkningen skulle alltså ett mycket effektivt skydd skapas för de svenska insjöfiskarna och för den näring, de bedriva. Dessutom erhållas härigenom påtagliga fördelar för den köpande allmänheten, som lätt kan avgöra vilken vara som är färsk, vilket ur folkhälsans synpunkt måste anses synnerligen eftersträfvansvärt.

Av 1935 års fiskeriutredning har ej denna fråga om märkning av viss importerad fisk blivit behandlad, och vi ha ansett saken vara av så pass stor vikt och så enkel att genomföra, att frågan borde kunna upptagas till behandling oberoende av om de av 1935 års fiskeriutredning föreslagna åtgärderna bli föremål för behandling vid innevarande års riksdag.

Med stöd av det anförda tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om förslag om märkning av importerad gädda och gös.

Stockholm den 16 januari 1939.

Ernst Aqvist.

Gunnar Persson.

Ivar Pettersson,

Rosta.

Axel Johansson.

Gust. Hansson.